

Також детективи кримінальної лабораторії приймають участь у проведенні судових комп'ютерно-технічних експертиз у якості спеціалістів.

На практиці під час досудового розгляду збираються, а під час судового розгляду досліджуються електронні докази, однак у діючому Кримінальному процесуальному кодексі України відсутнє визначення електронних доказів, а також окремий порядок їх збирання, зберігання та використання.

Врегулювати питання використання електронних доказів у кримінальному судочинстві покликаний законопроект № 4004 від 01.09.2020, яким пропонується внесення змін до низки положень Кримінального процесуального кодексу України щодо визначення поняття і видів електронних доказів, врегулювання порядку їх вилучення, фіксації, копіювання, зберігання, вирішення питання про спеціальну конфіскацію.

Вважаю, що законодавче закріплення визначення електронних доказів та порядку їх використання у кримінальному судочинстві стане важливим кроком у протидії злочинності, унормує роботу правоохоронних органів з електронними доказами під час проведення оперативно-розшукових, слідчих та процесуальних дій, усуне існуючі прогалини у законодавстві та піде на користь правозастосовній діяльності правоохоронних органів.

Список використаних джерел

1. Лихолоб В.Г., Филонов В.П., Коваленко О.И., Михайлов А.Е. Криминология: Учебник. – Киев–Донецк, 1997. 364 с.
2. Криминологія: підручник / за заг. ред. Сміяна Л.С., Нікітіна Ю.В. ВНЗ «Національна академія управління». – Київ, 2010. 495 с.
3. Інформаційний вибух // Вікіпедія. – 2020. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Інформаційний_вибух.

Козачок Володимир Степанович,
завідувач сектору експерт сектору
балістичного обліку відділу
криміналістичних видів досліджень
Тернопільського науково-дослідного
експертно-криміналістичного центру
МВС України

МОЖЛИВІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ЕНДОСКОПА В ЕКСПЕРТНІЙ ПРАКТИЦІ

Науково-технічний прогрес та новітні технології у різних галузях науки і техніки в повній мірі стосуються проектування та виготовлення нових зразків вогнепальної зброї.

Поруч з цим, технічна оснащеність балістичних лабораторій, якою користуються експерти при дослідженні зброї, не в повній мірі відповідає сучасним вимогам сьогодення.

Як відомо, об'єктами які поступають на експертизу можуть бути нові зразки зброї, старовинна, саморобна, перероблена, нетипова зброя, в ході дослідження якої, необхідно вирішити комплекс діагностичних, ідентифікаційних та ситуаційних завдань. Основними складовими будь-якої зброї є ствол, ствольна коробка та інші її частини, внутрішні елементи яких, у більшості випадків, є малодоступними для візуального огляду спеціалістом. Відтак оглянути і зафіксувати зображення та окремі особливості досліджуваних поверхонь за допомогою цифрової фотокамери не завжди видається можливим [1].

Окремі науковці стверджують що, зір людини дає можливість отримати близько 90 % від всієї інформації, яка нею сприймається з навколишнього середовища [2]. Якщо зір людини, в разі необхідності, озброїти додатковими технічними засобами, це допоможе їй більш повно та якісно сприймати таку інформацію, особливо у випадках, коли ці засоби застосовуються у науково-технічних дослідженнях. Таким чином важливість візуального і вимірювального контролю за допомогою спеціальних пристроїв та приладів – є актуальним і вимагає постійного вдосконалення технічних засобів, за допомогою яких здійснюється такий контроль.

У багатьох галузях науки і техніки вже багато років використовують спеціальні прилади для дослідження прихованих та важкодоступних місць, які називаються ендоскопами. Історія винаходу та застосування ендоскопа налічує більш як 200 років. Перші згадки про ендоскоп відносяться до 1805 року, коли німецький вчений-лікар Філіпп Боціні застосував його для дослідження органів людини. Ендоскопи з'явилися на кілька століть пізніше інших оптико-механічних приладів – луп, мікроскопів, інших приладів для збільшення зображення, телескопів та ін. [3]. Принципи роботи такого обладнання базуються на основі сучасних досягнень науки і техніки, в тому числі IT-технологій.

Ендоскопічні методи дослідження широко застосовуються у медицині – для дослідження внутрішніх органів людини, у промисловості – для контролю за роботою окремих машин та механізмів в екстремальних умовах та недоступних місцях, контролю за технічним станом будівельних конструкцій та ін.

В даний час розроблено велику кількість технічних ендоскопів різних конструкцій, які дозволяють їх робочим частинам проникати всередину об'єктів через отвори діаметром від декількох десятих часток міліметра і на глибину до декількох метрів.

За принципом своєї роботи ендоскопи поділяються на оптико-механічні та відеоендоскопи.

Оптико-механічні ендоскопи.

Приймачем інформації в оптичному приладі є «око» – світло-матеріальний носій цієї інформації. Сам ендоскоп являє собою двоканальну оптичну систему. Перший канал – освітлювальний, який призначений для створення необхідного за рівнем і спектру освітлення

всередині контрольованого об'єкта. Другий канал – інформаційний, який передає зображення досліджуваного об'єкта безпосередньо в око оператора або на екран телевізійної системи.

Залежно від конструкції робочої частини, оптико-механічні ендоскопи можна розділити на дві основні групи: 1) ендоскопи з жорсткою робочою частиною (тільки прямолінійний доступ в зону контролю); 2) ендоскопи з гнучкою робочою частиною (доступ в зону контролю можна здійснювати і по криволінійному каналу) [4].

Інформаційний канал ендоскопів з жорсткою робочою частиною, як правило, складається з лінзового об'єктива, лінзових передавальних (обертаючих) систем і окуляра. У порівнянні з іншими типами ендоскопів, лінзові системи дозволяють отримати найвищу роздільну здатність, світлосилу і дозволяють найбільш широко комбінувати оптичні параметри (збільшення, поле зору, напрямок спостереження, і т. д.). Ендоскопи з жорсткою робочою частиною при наявності сітки координат в окулярі дозволяють робити точні вимірювання виявлених дефектів.

Інформаційний канал ендоскопів з гнучкою робочою частиною складається з лінзового (рідше – градієнтного) об'єктива, волоконно-оптичного джгута з оптичних волокон діаметром 5–15 мкм і лінзового окуляра. При цьому зображення будується об'єктивом на вхідному торці джгута і розглядається через окуляр на вихідному торці джгута. Гнучкі ендоскопи різноманітніші за своїми можливостями (управління дистальною частиною, інструментальний канал та ін.) у порівнянні із жорсткими, проте роздільна здатність обмежена діаметром волокна.

Відеоендоскопи.

На відміну від оптико-механічних ендоскопів, відеоендоскопи, при аналогічних варіантах пристроїв освітлювального каналу, містять в собі оптико-електронний перетворювач. Такі прилади не мають окуляра і зображення можна спостерігати тільки на екрані телевізійного або комп'ютерного монітора, приєднаного до відеопроцесору, як правило, поєднаному з освітлювальним блоком в одному корпусі.

Ендоскопи, як спеціальні технічні засоби можуть бути рекомендовані для застосування при проведенні балістичних досліджень.

Найоптимальнішим для таких досліджень може бути використання оптико-механічних ендоскопів з жорсткою робочою частиною.

Використання таких ендоскопів дають змогу спеціалістам дослідити поверхню складових частин зброї у важкодоступних місцях:

- канал ствола (наявність та кількість нарізів, ступінь їх вираженості та зношеності);

- патронник;

- дзеркало затвору;

- ствольну коробку та її складові частини.

При цьому можна встановити:

- співставимість каналу ствола та патронника (особливо це стосується револьверів);

чистоту обробки поверхні деталей;
ознаки зміни конструкції та спосіб виготовлення окремих деталей та об'єкту дослідження в цілому.

Отже, результати проведення досліджень зброї за допомогою ендоскопу дозволять більш точніше оглядати внутрішні деталі зброї наданої на дослідження з метою вирішення широкого спектру питань, оскільки дає можливість оглянути її в важкодоступних місцях, що неможливо без використання спеціального обладнання типу ендоскоп.

Список використаних джерел

1. Наказ МВС України від 10.08.2016 № 32-н «Про затвердження типових вимог з організації функціонування відділу судово-експертного забезпечення НДЕКЦ МВС».

2. Сайт вільної енциклопедії «Вікіпедія» URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>.

3. Сайт науково-технічного центру ВНИИМП-ОПТИМЕД-1 «Історія ендоскопів» URL: <http://www.vniimp-optimed.ru/articles/>.

4. Сайт фірми офтальмологічної оптики «OMTEX» URL: <http://www.omtex.ru/tekhnicheskaya-endoskopiya/>.

Осуховський Роман Вікторович,
викладач кафедри оперативно-розшукової
діяльності Національної академії
внутрішніх справ;

Кизименко Сергій Григорович,
Начальник відділу УКР ГУНП України
в Донецькій області

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ДАКТИЛОСКОПІЮВАННЯ ДЛЯ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ОСІБ

Сучасний світ дуже швидко змінюється. Зміни торкнулися усіх сфер діяльності суспільства, не оминувши й правоохоронну діяльність. Розробляються та використовуються нові технічні засоби отримання інформації, використовуються цифрові докази, та навіть вже впроваджується електронне кримінальне провадження. Новітні технології також застосовуються при ідентифікації особи, відбувається ідентифікація за голосом, обличчям, сітківкою ока, папілярними візерунками пальців рук.

Індивідуальність папілярних ліній особи відома вже тривалий період часу. У 1891 році аргентинський офіцер поліції Хуан Вуцетіч запровадив використання дактилоскопії в розслідуванні кримінальних злочинів. Уперше дактилоскопію застосовано для розкриття вбивства Рохаса (1892 р.). Тоді за відбитками пальців викрито жінку, яка вбила своїх синів та порізала собі горло, намагаючись покласти вину за вчинення цього тяжкого злочину на іншу особу.